

Gemeente Nijmegen
College van B&W, t.a.v. Daniëlle Leenders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 4 november 2019

Geachte Collegeleden,

Middels deze brief geven wij, als bestuurders van 's Heeren Loo, Onder de bomen, RIBW Nijmegen en Rivierenland, Sterker Sociaal Werk en TVN Zorgt, onze visie op de ontwikkelingen in het sociale domein in Nijmegen. Wij hebben zorgen over de voorgenomen aanbesteding, omdat deze ertoe kan leiden dat inwoners die ondersteuning nodig hebben daarvan nadeel ondervinden.

Wij vinden het voor het bereiken van de gemeentelijke doelen van groot belang om samen te blijven werken met onze organisaties die in de regio geworteld zijn. Zodat we consistent kunnen bijdragen aan de gemeentelijke doelen en kwaliteitsverbetering in ons toch al roerige werkveld.

Daarom doen wij een voorstel voor een vernieuwende aanpak om de doelen van de gemeente Nijmegen te bereiken.

Wij hebben de ambitie om de uitdagingen in Nijmegen voor Wmo/volwassenen gezamenlijk met elkaar en met u aan te gaan en daarbij snel in actie te komen. We zijn kritisch over de huidige situatie en we denken dat het anders moet én kan. Slimmer, sneller, eenvoudiger en beter.

Vijf organisaties vinden elkaar

's Heeren Loo, Onder de bomen, RIBW Nijmegen en Rivierenland, Sterker Sociaal Werk en TVN Zorgt hebben elkaar gevonden en hebben de handen ineen geslagen in deze ontwikkelingen. Deze vijf partijen vormen de kern van de samenwerking, maar we sluiten andere partijen niet op voorhand uit. In eerste instantie richten wij ons op het onderdeel volwassenen/Wmo. We volgen de ontwikkelingen al geruime tijd op de voet en maken in diverse rollen deel uit van het huidige stelsel. Ook hebben we een actieve bijdrage in de proefgebieden.

We pakken gezamenlijk de uitdagingen aan die horen bij de hervorming van het stelsel van zorg en welzijn. We vinden elkaar in de overtuiging dat het anders kan en anders moet. Inhoudelijke en organisatorische competenties vullen elkaar aan. We hebben gezamenlijk een brede basis aan kennis, ervaring en expertise op inhoud (denk aan: ggz, lvb, psychiatrie, sociaal werk, ouderen, diversiteit, ervaringsdeskundigheid). Maar ook werken we samen op onderwerpen als facilitering en bedrijfsvoering. We zetten nu een stap voorbij eigenbelang en concurrentie en leggen – op het fundament van wederzijds vertrouwen en synergie – de basis voor verregaande samenwerking in het sociaal domein in Nijmegen.

Inhoud en aandachtspunten

Inhoudelijk gezien onderschrijven we de beweging die beschreven wordt in het concept-bestek zoals dat is gepubliceerd. Wij onderschrijven het nut van brede basisteams: hulp en ondersteuning wordt laagdrempelig, vrij beschikbaar, multidisciplinair, dichtbij en flexibel georganiseerd. Op die manier kunnen we meer doen wat nodig is voor zelfredzaamheid en participatie van de Nijmeegse inwoner en treedt er minder verspilling op door indicatiestelling en perverse (productie)prikkels.

Wij zien daarbij de volgende aandachtspunten die we in samenwerking met de gemeente willen uitvoeren:

- **Vertrekken vanuit de inhoud:** we gaan doen wat er nodig is in de verschillende wijken en richten de organisatie, verbindingen in de wijk en werkwijzen daarnaar in. Dat vraagt om ruimte voor aanbieders en flexibiliteit in werkwijzen en organisatorische vormgeving. We blijven evalueren en verbeteren.
- **Cliëntgericht werken:** we benaderen het werk vanuit het perspectief van de inwoner van Nijmegen. We richten het werkproces primair in vanuit de 'klantreis'. We verdelen rollen en activiteiten vanuit deze 'klantreis' en zorgen voor flexibiliteit, continue verbetering en optimalisatie.
- **Bouw voort op het bestaande:** Er bestaat al een infrastructuur met de huidige wijkteams en een steeds hechter samenwerkingsnetwerk op wijkniveau, ook over de verschillende schotten en domeinen heen. Bestaande faciliteiten, netwerken, relaties, ervaringskennis en (nieuw ontwikkelde) vakinhoudelijke expertise zijn waardevolle en onmisbare elementen voor een nieuw stelsel. Vanuit de bestaande infrastructuur maken wij vernieuwing mogelijk.
- **Keuzevrijheid:** in de uitvoering van hulp en ondersteuning is de keuzevrijheid van de inwoner een hoog goed. We willen deze bewaken in het nieuwe stelsel. Dat gaat verder dan de mogelijkheid om zorg via PGB in te kopen of diverse maatwerkvoorzieningen in te kunnen zetten. Het gaat ook over de juiste match tussen de inwoner en de hulpverlener die aan de voorkant beschikbaar is en rekening houden met de voorkeuren en wensen van de inwoner.
- **Samenwerken:** om dat wat wij voor ogen hebben te laten slagen is de relatie met de sociale basis (welzijnsvoorzieningen, algemene voorzieningen, Werkbedrijf, GGD, wooncorporaties, financieel loket, Inkomen, enzovoort) onmisbaar. We hebben deze samenwerking in de loop der jaren vormgegeven en bouwen hierop voort.
- **Screening én evaluatie:** ondersteuning wordt niet 'zomaar' verleend. We organiseren hoogwaardige screening en zorgen zo voor een goede match tussen hulpvrager en hulpverlener. Dat kan in de vorm van algemene voorzieningen, maar ook als maatwerkvoorzieningen of ondersteuning vanuit samenwerkingspartners en andere domeinen. Minstens zo belangrijk is periodieke evaluatie gedurende trajecten. De exacte ondersteuningsbehoefte en het beoogde/behaalde resultaat blijven in de tijd veranderen. De juiste prikkels van 'gezonde schaarste' kunnen hieraan bijdragen.
- **Flexibele financiering en kostenbewust werken:** het sociaal domein is en blijft in beweging. Een gezonde bekostigingssystematiek is essentieel. Lumpsum financiering biedt ruimte voor eigen invulling bij aanbieders. Flexibiliteit in budget is echter essentieel omdat onder andere de optimale verhouding tussen algemene en maatwerkvoorzieningen geen vaststaand gegeven is. We creëren inzicht in kosten en dragen uit dat kostenbewust werken een belangrijke sleutel is in de betaalbaarheid van welk nieuw stelsel dan ook. Zowel in strategische zin in de relatie opdrachtgever – opdrachtnemer, maar ook in het dagelijks handelen van professionals.
- **Meteen beginnen:** de uitdagingen in het sociaal domein zijn majeur. Toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit staan onder druk. Wij willen niet wachten tot morgen of tot de formele ingangsdatum van een nieuw contract. Reeds binnen de huidige opdrachtverlening kan er ruimte worden gevonden en benut om op heel korte termijn te starten met het uitrollen van de nieuwe werkwijze.

Aanbesteden of niet?

In het collegeakkoord staat dat een aanbesteding niet vanzelfsprekend aan de orde zou zijn. Inmiddels zijn de voorbereidingen voor aanbestedingen Brede Basisteams voor de percelen Volwassenen en Jeugd & Gezin in volle gang. Daarover maken wij ons zorgen.

- Een dergelijk aanbestedingstraject zal ons in belangrijke mate voor een langere periode afleiden van de inhoudelijke en organisatorische uitdagingen in het sociaal domein. Ook daarna gaat er dan veel maatschappelijk geld naar zorg- en welzijnsorganisaties die kosten maken om dienstverlening af te bouwen.
- Aanbesteden brengt daarnaast risico's met zich mee. Het vormgeven van een aanbestedingsproces, het opstellen van selectie- en gunningscriteria en het uitvoeren van een adequate beoordeling is geen sinecure. Het veronderstelt dat het überhaupt mogelijk is om dat wat u wenst te bereiken te vatten in een dergelijk technisch-instrumentele procedure. Of de uitkomst van het aanbestedingstraject u als gemeente daadwerkelijk vooruitbrengt op het sociaal domein, is echter absoluut geen zekerheid.
- Aanbesteden gaat uit van marktwerking en veronderstelt in zekere zin de inwisselbaarheid van dienstverleners. Of dat in het sociaal domein een effectieve veronderstelling is, valt op zijn minst te betwijfelen, gezien de ervaringen bij andere gemeenten.
- Wel is duidelijk dat het implementeren van echte structurele veranderingen in gedrag of systemen tijd kost. Het verder bouwen op bestaande pijlers geeft meer rust: Waarom niet meteen beginnen en voortbouwen op het bestaande?

Er heerst een misvatting dat u als gemeente verplicht bent om aan te besteden. Wij hebben ons in deze materie verdiept en ook extern juridisch laten adviseren door PwC. De conclusie is klip en klaar: de gemeente Nijmegen is niet verplicht om aan te besteden.

- Aanbesteding is geen heilige graal om maatschappelijke uitdagingen weg te poetsen. Dikwijls leidt het tot het verloren gaan van kennis, expertise – en tast het in het dagelijkse werk van zorgverleners de opgebouwde band met cliënten en organisaties aan.
- Er zijn diverse andere scenario's mogelijk, waaronder het (quasi-) inbesteden, het vestigen van een alleenrecht of het verstrekken van een of meerdere subsidies. De verschillende varianten kennen elk specifieke voorwaarden en voor- en nadelen.
- Het vestigen van een alleenrecht is volgens ons de beste optie, omdat hiermee het optimale resultaat bereikt kan worden, met de minst mogelijke verspilling.
- Het voert te ver om daar in deze brief een juridische uiteenzetting van te geven. Wij zien echter hierbinnen realistische mogelijkheden om op een andere wijze de opdracht te verlenen en hierin slimmer en sneller te handelen.

Voorstel

Onze vijf organisaties 's Heeren Loo, Onder de bomen, RIBW Nijmegen en Rivierenland, Sterker Sociaal Werk en TVN Zorgt vragen u om ons de opdracht te geven om vanuit commitment, vertrouwen en verantwoordelijkheid deze uitdaging verder vorm te geven. Wij stellen daarom voor om op korte termijn met u om tafel te gaan.

Wij zien met belangstelling uit naar uw reactie.

Met hartelijke groet,

David van Leeuwen, Edwin ten Holte, Jasper Pors, Monique van Eijken en Arie de Vries